

Skutky 4,32-5,11. Salvátor 7.1.2024

Všichni, kdo uvěřili, byli jedné mysli a jednoho srdce a nikdo neříkal o ničem, co měl, že je to jeho vlastní, nýbrž měli všechno společně. Boží moc provázela svědectví apoštolů o vzkříšení Pána Ježíše a na všech spočívala veliká milost. Nikdo mezi nimi netrpěl nouzi, neboť ti, kteří měli pole nebo domy, prodávali je a peníze, které utržili, skládali apoštolům k nohám. Z toho se rozdávalo každému, jak potřeboval. Také Josef, kterého apoštolové nazvali Barnabáš – to znamená „Syn útěchy“ – levita původem z Kypru, měl pole, prodal je, peníze přinesl a položil před apoštoly.

Také nějaký muž, jménem Ananiáš, a jeho manželka Safira prodali svůj pozemek. Ananiáš si však s vědomím své ženy dal nějaké peníze stranou, zbytek přinesl a položil apoštolům k nohám. Ale Petr mu řekl: „Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. Jak ses mohl odhodlat k tomuto činu? Nelhal jsi lidem, ale Bohu!“ Když to Ananiáš uslyšel, skácel se a byl mrtev; a na všechny, kteří to slyšeli, padla velká bázeň. Mladší z bratří ho přikryli, vynesli a pohřbili. Asi po třech hodinách vstoupila jeho žena, netušíc, co se stalo. Petr se na ni obrátil: „Pověz mi, prodali jste to pole opravdu jen za tolik peněz?“ Ona řekla: „Ano, jen za tolik.“ Petr jí řekl: „Proč jste se smluvili a tak pokoušeli Ducha Páně? Hle, za dveřmi je slyšet kroky těch, kteří pochovali tvého muže; ti odnesou i tebe.“ A hned se skácela u jeho nohou a zemřela. Když ti mládenci vstoupili dovnitř, našli ji mrtvou. Vynesli ji a pohřbili k jejímu muži. A velká bázeň padla na celou církev i na všechny, kteří o tom slyšeli.

Když chtěl Jan Werich předvést, k čemu vede lakota, napsal satirickou bajku o Lakomé Barce. A s kolegy nás nejednou napadlo – proč Lukáš příběh o Ananiášovi a Safiře nepojal nějak podobně? Satira, ironie, schopnost zesměšnit nadutce a pokrytce přece patří k osvědčeným biblickým žánrům. Proč před kupčením se svatými věcmi – tedy profanací milosti – musí varovat odpudivým příběhem z ranku náboženských hororů?

Jenže on ten příběh nijak odpudivě nezačíná, právě naopak. První postavou, o níž je tu řeč, je **Josef, zvaný Barnabáš**. Ta přezdívka *Bar-nabas* znamená „*Naše potěšení*“. Tenhle Josef totiž viděl, kolik je ve sboru lidí nemajetných a taky, že na ně někteří bratři koukají s pohrdáním. A tak prodal své pole a utržené peníze donesl apoštolům, ať za ně pořídí pomoc těm, kdo ji potřebují. Apoštolé mu tehdy moc děkovali: Josefe, ty jsi doopravdy naše potěšení! Ty jsi Barnabáš! Díky tobě naši potřební už nemusí žebrat a čekat, jestli se nad nimi někdo smiluje. I díky tvé pomoci mohou poznat: Máme kolem sebe přátele, kterým na nás záleží. Není jim jedno, že strádáme. Nebaví se jen mezi sebou, ale berou nás. Ty příběhy o darech Kristových – o veliké milosti – nejsou jen plané řeči.

Kde se **srdce** Josefa, zvaného Barnabáš otevřelo? Lukáš to líčí tak, že se začalo otevírat díky příběhu o Ježíši. Když se Ježíšův příběh stává pro křesťanskou obec poselstvím živým a aktuálním, začne se proměňovat i pohled na druhé, na jejich nouze, potřeby, na realitu, v níž žijí. Moje spiritualita přestane být zaměřená na moje zájmy a v Kristově duchu se – s porozuměním, empatií i odvahou a vynalézavostí zaměří na lidi okolo. Lukášovi na tomhle postoji k potřebným záleží nejvíc ze všech evangelistů a zdůrazňuje to i ve své druhé „netflixovské sérii“ – Skutcích

apoštolských. Když vypráví o tom, jak jde dobrá zpráva o Ježíši do světa, opakovaně zdůrazňuje: Spása – jako vysvobození – dostává svou konkrétní podobu též jako vysvobození i z takových tísní jako hlad, nemajetnost, jako vysvobození z životní situace, kdy člověk zůstal bez jistot, které ostatní – s nebezpečnou samozřejmostí – berou jako součást svého každodenního žití. Pokud nám tohle porozumění chybí, nepochopili jsme ani, co za Spasitele se nám to o vánocích narodilo.

To je všechno pěkné, ale druhému stejně do srdce nevidíš..., můžeme namítnout. A ten, kdo má prachy, si vždycky dokáže zařídit, co potřebuje. Za prachy si můžeš koupit kohokoliv a cokoliv. Vliv, moc, přízeň i společenskou prestiž, dobrou školu... a taky image dobrodince – a kdoví, jestli ne i místo v Božím království. Tohle napadne člověka, když Lukášovo vyprávění poslouchá a kriticky porovnává s mnoha nedávnými i aktuálními zkušenostmi. A Lukáš jako by nám odpovídal: Do srdce sice nevidíš, ale jako Kristův lid si musíme nechat líbit, že **do toho srdce vidí náš Pán**. A protože o to srdce jde v tomto případě až na prvním místě – totiž o to, komu to srdce patří, koho bere vposledu vážně, komu a čemu chce sloužit –, pokračuje Lukáš svým hororovým vyprávěním.

Do toho prvokřesťanského shromáždění patřil i příslušník kněžského rodu jménem Ananiáš, tedy *Hospodin je milosrdenství*. Jeho žena se jmenovala Safira, jak drahokam, který nosili velekněží. Na scéně se teď objevil kněz, a to mj. připomíná úkol, který má církev, sbor jako celek: Všichni dohromady, kolem těch příběhů jsme takové „Kristovo svaté družstvo“, abychom sloužili k větší slávě našeho Pána. Aby ho i kolem nás brali vážně. *Svaté kněžstvo* říká tomu úkolu Mojžíš i apoštolé.

Kněz Ananiáš si ale říkal: Hele, tak za peníze se dá koupit i pochvala od apoštolů! To musím mít taky! (Barnabáš, to je jen levíta, kdežto já, já jsem z rodu kněžského!) Víš co, Safiro? Prodáme statek, donesem peníze apoštolům a získáme image těch největších dobrodinců! Šli tedy, a prodali. Ale když viděli tu hromadu peněz, bylo jim líto odevzdat ji celou. A tak se domluvili, dáme jim jen část, ale řeknem, že jsme přinesli úplně všechno. Co apoštolské oko nevidí, to srdce nebolí...

„Tady neseme peníze, které jsme dostali za náš statek. Úplně všechno,“ hlásí další neděli Ananiáš. „Opravdu všechno?“ zeptal se Petr s náhlou vážností. „Samozřejmě. Vždyť my víme, co to je sloužit našemu Pánu celým srdcem!“ holedbá se kněz Ananiáš s patřičnou ctihodností. Ale Petr mu odpověděl: „Ananiáši, klidně jsi mohl říct, že neseš jen část. K čemu to povede, tahle zpronevěra? Co sis to vlastně chtěl koupit? Teď nelžeš nám, ale našemu Pánu! On chce celé srdce, a ve tvém srdci se usídlila touha koupit si za peníze i svaté Boží věci! Svatého Pána církve jsi podvedl! Jsi z kněžského rodu, to jsi zapomněl, jak končí ti, kdo se zpronevěřují Boží svatosti?“

Kdoví, jestli si vznešený Ananiáš stačil pomyslet „Co mi to tady ten galilejský nevzdělanec vykládá...“, neboť na znamení, že tak jako Petr se na věc dívají i sama nebesa, padl bez života k zemi.

K čemu to povede, takováhle profanace kristovského milosrdenství a spolulidství? ptá se Petr, a u téhle jeho otázky se teď zastavme. Petr se v té chvíli neptá jako

nelítostný soudce, ani jako církevní byrokrat, který neumí přivít oko nebo tolerovat lidskou polovičitost. Petr sám – po všech vlastních pádech, omylech, zapřeních – dobře tuší: kristovská empatie, solidarita, proměňující moc milosrdenství, to jsou dary k nezaplacení. Dary svaté lásky Kristovy. Ale zároveň jsou to dary křehké, bezbranné. Dary, které snadno znesvěť – tedy zprofanuje – vychytralé flandácké kupčení. A tak tu Petr stojí jako vykřičník, jako **prorocké varování** všem budoucím kupcům s těmi nejposvátnějšími dary milosti.

Měřeno historickými dopady ovšem tahle Lukášova varovná epizoda stejně moc nezabrala. Církev nejednou na petrovský stolec usazovala pěkné Ananiáše – a smrt pak stíhala spíš ty, kdo se proti tomuhle svatokupectví – profanaci svaté lásky Kristovy – dokázali s prorockou odvahou ozvat... A nám zbývá jen se ptát: Když dnes nejzávažnější dary lásky Kristovy lidem moc neříkají, není to i proto, jak se svaté družstvo Kristovo veřejnosti nejednou prezentovalo a prezentuje? Copak církev i ve chvílích, kdy má solidárně sloužit lidské bolesti, nemyslí hlavně na to, jak co nejpůsobivěji prodat svůj obraz? K čemu to povede? **Naše místo** v tomto příběhu vidím ale někde jinde: Ne nutně po boku Petra, ani po boku Ananiáše a Safiry (což neříkám jen kvůli vám, ale i kvůli sobě). Důležitým spoluhráčem je tu totiž **celé shromáždění** Božího lidu. Shromáždění kolem příběhu o Ježíši. Tohle shromáždění prožívá jako velikou milost, že mu Kristův příběh vůbec zní, že je k němu pozváno – a že to s lidmi něco dělá. Nicméně, na závěr jsme slyšeli: Na všechny, kdo to Petrovo prorocky kritické slovo slyšeli, padla veliká bázeň. Bázeň jako překvapivé a možná šokující zjištění. Jako by se jim teprve otevřelo srdce (totiž svědomí): Ten Ježíš, v jehož jméno jsme pokřtěni, k jehož stolu býváme zváni... ten Ježíš, jehož narození jsme slavili... ona to opravdu není jen náboženská kulisa našich životů, vhodná leda k času radosti, veselosti...! On je to Spasitel, jemuž stojí za to oddat celé srdce, celé své žití, byť by bylo jednou prošpikováno zoufalstvím a beznadějí a jindy sobectvím a jindy chytráckými kalkuly... Ona ta svatá láska Kristova, o níž se s námi dnes bude dělit u svého stolu, ona opravdu chce naplnit naše srdce... – a ona opravdu dokáže proměnit naše žití. Amen.

Skutky 4,32-5,11. Salvátor 7.1.2024

Píseň 448

In: Oslavovati tě budu, Pane, celým srdcem svým, a před mocnými žalmy tobě zpívati. Skláněti se budu k chrámu svatému tvému, a oslavovati jméno tvé pro milosrdenství tvé a pro pravdu tvou; nebo jsi zvelebil nade všechno jméno své a slovo své. Amen (Ps 138)

Píseň 178 (Srdcem celým tebe Pane)

Modlitba

Před tvou tváří, náš Pane, si nemusíme na nic hrát. Nemusíme se zaštiťovat zbožným původem, množstvím vroucích slov, ba ani seznamy zasloužilých křesťanských skutků. Nemusíme stavět na odív, čeho jsme dosáhli. Vždy znova nás to udivuje a zneklidňuje – co jsi to za Boha, že nepře počítáváš, nesrovnáváš, nekontroluješ, ale přijímáš nás takové jací jsme? Děkujeme, že jsme pozváni k tomuto údivu a k této důvěře. Děkujeme za příběh tvého Syna, za příchod Království, před nímž se na útěk dávají starosti a nářek. Děkujeme, že tu smíme složit to, co nás tíží, úzkost, nejistotu, mindry i prohry a omyly – a očekávat, čím nás obdaruješ. Prosíme, ukaž nám znovu právě cestu Ježíše,

toho Nazaretského, jako cestu plnosti. Plnosti života, tvých darů a vposledu i naplnění v tobě samém. Amen

1. čtení Dt 6,4-8; Sk 4,32-35

Píseň 637 (Ambrožova ranní)

kázání Sk 4,36-5,11

Píseň 336 (Srdce čisté)

Confiteor

Přicházíš jako ponížený, pokorný, solidární Spasitel, Pane. S vděčností a úžasem si připomínáme tvou blízkost – vždyť kdo jsme my, abychom si ji zasloužili? Spíš chceme mít navrch, než bychom s pokorou sloužili – spíš si zajišťujeme své jistoty a pohodlí, než bychom si všímali potřebných – spíš jdeme tvrdě za svým nebo chytře sloužíme svým zájmům, než bychom hledali tvé království a jeho spravedlnost. Tím vším zastrááme, znevěhodňujeme či rovnou karikujeme obraz tvé přicházející spásy, tvého království. Ale ty za námi přesto přicházíš. Bereš na sebe tíhu našich provinění, selhání i nedomyšlených kroků. Obdarováváš nadějí, radostí, velkorysostí, milosrdenstvím, stavíš na nohy, odpouštíš hříchy. S úžasem, s vděčností, s nově rašící důvěrou k tobě voláme: Pane smiluj se! **3x Kyrie eleison**

Pozdravení pokoje

USTANOVENÍ – podle Lk 22,15nn I řekl jim: Žádostí žádal jsem tohoto beránka jísti s vámi, prvé než bych trpěl. Nebo pravím vám, žeť ho již více nebudu jísti, ažť se naplní v království Božím. A vzav kalich, a díky činiv, řekl: *Veďte jej a dělte mezi sebou. Nebo pravím vám, žeť nebudu píti z plodu vinného kořene, ažť království Boží přijde.* A vzav chléb, a díky činiv, lálal a dal jim, řka: *To jest tělo mé, kteréž se za vás dává. To činite na mou památku.* Takž i kalich, když bylo po večeři, řka: *Tento kalich jest ta nová smlouva v mé krvi, kteráž se za vás vylévá.* Stal se pak i svár mezi nimi, kdo by z nich zdál se býti největší. On pak řekl jim: Králové národů panují nad nimi, a kteříž moc mají nad nimi, dobrodincové slovou. Ale vy ne tak. Nýbrž kdož největší jest mezi vámi, budiž jako nejmenší, a kdož vůdce jest, jako sloužící.

OTČE NÁŠ...

POZVÁNÍ (Iz 55) *Nuže, všickni žíznilí, poďte k vodám, i vy, kteří nemáte žádných peněz. Poďte, kupujte a jezte, poďte, kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko. ...Nakloňte ucha svého, a poďte ke mně, poslechněte, a budeť živa duše vaše.* **PÍSEŇ 761**
Propouštění: Síla má a písnička má jest Hospodin, stal se mou spásou. Jděte v pokoji.

MODLITBA: Blízkost tvé seberozdávající lásky nás ujišťuje, že ti nejsme cizí ani my, ani trápení a bolesti tohoto světa. Děkujeme za to s novým úžasem. Buď s námi, aby v nás naděje a spravedlnost tvého království rostla a sílila. Amen.

Píseň po večeři 470,8-10

Přímluvy (Kyrie)

S důvěrou, že tvá milost se chce a může dívat v tomto světě, předkládáme i svoje prosby. *Za církev.* Ať ve svých hlavách i údech křesťané nezapomínají být tvým svatým družstvem. Ať tvé písně a příběhy tvých svědků proměňují svědomí – chrání proti předsudkům a zažitému pohledu na druhé. K tomu nám otevřej oči i srdce. *Za náš sbor* – a ty, kdo v něm slouží a pracují. Dávej nám trpělivost, vynalézavost a vytrvalost. A také vždy novou radost. Z druhých i z toho, že jsme společně zavoláni sloužit tobě. *Za pokoj a mír* – ať i na místech beznaděje, utrpení, vlády nelidskosti smí začne růst pokoj, spravedlnost, prostor pro lidskost. *Za Ukrajinu, Gazu, Izrael* – i místa, jejichž bolest k nám nedoléhá. *Za životy* naplňované úzkostmi, bolestí, nekonečnými otázkami, ztrátou smyslu. Dávej moudrost a empatii, která umí stát v takových situacích po boku druhým. Tichá modlitba „...“

Poslání 1Pt 2,1-5

Požehnání: Vzkříšený Kristus zaslibuje: Hle, já jsem s vámi, po všechny dny až do skonání tohoto věku. AMEN.

Píseň 604